

**MEDICINSKI
FAKULTET**

Adresa: Kruševac bb
81000 PODGORICA
CRNA GORA
Tel: +382 20 246 651
Fax: +382 20 243 842
url: www.ucg.ac.me/medf
E-mail: infomedf@ac.me

**MEDICAL
FACULTY**

Address: Krusevac bb
81000 PODGORICA
MONTENEGRO
Phone: +382 20 246 651
Fax: +382 20 243 842
url: www.ucg.ac.me/medf
E-mail: infomedf@ac.me

Broj: 1923/10-1
Podgorica, 12.12.2023. godine

**Univerzitet Crne Gore
Odbor za doktorske studije
n/r predsjedniku – prof. dr Borisu Vukićeviću**

Poštovani,

U skladu sa stavom 3 člana 35 i tačkom 3.6. Vodiča za doktorske studije, dostavljamo Odluku Vijeća Medicinskog fakulteta o usvajanju Izvještaja Komisije za ocjenu prijave doktorske disertacije (obrazac D1) i inoviranu prijavu teme doktorske disertacije, doktoranda dr med Borislava Đurišića.

S poštovanjem,

MEDICINSKI FAKULTET
DEKAN,
Prof. dr Miodrag Radunović

UNIVERZITET CRNE GORE
MEDICINSKI FAKULTET
Broj: 1923/10
Podgorica, 07.12.2023. godine

Na osnovu člana 64 stav 2 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, a u skladu sa članom 35 Pravila doktorskih studija (Bilten UCG broj: 513/20 i 561/22), Vijeće Medicinskog fakulteta na sjednici održanoj 07.12.2023. godine donijelo je

ODLUKU

1. Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu prijave doktorske disertacije kandidata dr med Borislava Đurišića, broj: 820/12-2-1 od 16.11.2023. godine.
2. Predlaže se Senatu UCG da prihvati kao podobnu doktorsku tezu pod nazivom „**Studija prevalence depresije, anksioznosti i ortoreksije u studentskoj populaciji sa identifikacijom najčešćih korelata navedenih stanja**“ kandidata dr med Borislava Đurišića .
3. Odluka Vijeća, Izvještaj Komisije iz tačke 1 ove odluke i inovirani obrazac Prijave teme doktorske disertacije (obrazac PD broj: 820/12-3-1 od 16.11.2023. godine), dostavlja se Centru za doktorske studije i Senatu Univerziteta Crne Gore, na dalju realizaciju.

OBRAZLOŽENJE

Dr med Borislav Đurišić podnio je prijavu teme doktorske disertacije pod nazivom “Metodološki pristup identifikaciji faktora rizika za depresiju u studentskoj populaciji i dizajn alata za skrining” dana 15.03.2023. godine (Broj prijave: 462).

Vijeće Medicinskog fakulteta na sjednici održanoj 15.06.2023. godine imenovalo je Komisiju za ocjenu prijave doktorske disertacije, kandidata dr med Borislava Đurišića u sastavu: prof. dr Lidija Injac Stevović, prof. dr Srdan Milovanović, prof. dr Agima Ljaljević, prof. dr Dragan Laušević, prof. dr Olivera Vuković.

Kandidat je pred navedenom Komisijom javno obrazložio ciljeve i očekivane rezultate, odnosno izložio istraživački program doktorske teze, dana 04.07.2023. godine. Komisija je podnijela Vijeću Medicinskog fakulteta Izvještaj o ocjeni podobnosti doktorske disertacije broj:820/12-2-1 od 16.11.2023. godine i predložila izmjenu naslova i to: “Studija prevalence depresije, anksioznosti i ortoreksije u studentskoj populaciji sa identifikacijom najčešćih korelata navedenih stanja«, koju je kandidat prihvatio i dostavio novi obrazac prijave teme broj: 820/12-3-1 od 16.11.2023. godine.

Vijeće Medicinskog fakulteta na sjednici održanoj 07.12.2023. godine, nakon razmatranja izvještaja Komisije broj: 820/12-2-1 od 16.11.2023. godine, odlučilo je kao u dispozitivu ove odluke.

VIJEĆE MEDICINSKOG FAKULTETA
PREDSJEDAVALAČI,
Prof. dr Miodrag Radunović, dekan

OCJENA PRIJAVE DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	dr Borislav Đurišić
Fakultet	Medicinski fakultet Podgorica
Studijski program	Medicina
Broj indeksa	10/14
Podaci o magistarskom radu	
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	STUDIJA PREVALENCE DEPRESIJE, ANKSIOZNOSTI I ORTOREKSIJE U STUDENTSKOJ POPULACIJI SA IDENTIFIKACIJOM NAJČEŠĆIH KORELATA NAVEDENIH STANJA
Na engleskom jeziku	STUDY OF THE PREVALENCE OF DEPRESSION, ANXIETY AND ORTHOREXIA IN THE STUDENT POPULATION WITH THE IDENTIFICATION OF THE MOST COMMON CORRELATES OF THE MENTIONED CONDITIONS
Datum prihvatanja teme i kandidata na sjednici Vijeća organizacione jedinice	07.12.2023.
Naučna oblast doktorske disertacije	Medicina/Psijhijatrija
Za navedenu oblast matični su sljedeći fakulteti	
Na Univerzitetu Crne Gore -Medicinski fakultet -Studijski program Medicina	
A. IZVJEŠTAJ SA JAVNE ODBRANE POLAZNIH ISTRAŽIVANJA DOKTORSKE DISERTACIJE	
<p>Javna odbrana polaznih istraživanja i izalaganje istraživačkog programa (ciljevi i očekivani rezultati) doktorske disertacije kandidata dr med. Borislava Đurišića, pod nazivom „Studija prevalencije depresije, anksioznosti i ortoreksije u studentskoj populaciji sa identifikacijom najčešćih rizičnih korelata za nastanak navedenih stanja“ održana je 04.7.2023g. u 9 h u Sali broj 10 na Medicinskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, i to pred komisijom u sastavu :</p> <ol style="list-style-type: none">1. Prof. dr Lidija Injac Stevović , vanredna profesorica na Medicinskom fakultetu UCG u Podgorici, predsjednik komisije;2. Prof. dr Srđan Milovanović , redovni profesor na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu ; Srbija; član komisije; Mentor;3. Prof. dr Agima Ljaljević , redovna profesorica na Medicinskom fakultetu UCG u Podgorici; Crna Gora; član komisije; Komentor;4. Prof. dr Dragan Laušević redovni profesor na Medicinskom fakultetu UCG u Podgorici ; Crna Gora, član komisije;5. Prof. dr Olivera Vuković, vanredna profesorica na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, Srbija; član komisije;	

U uvodnom dijelu dvadesetminutnog izlaganja, kandidat je obrazložio temu rada, dao pregled dosadašnjih istraživanja u oblasti, predstavio metodologiju rada, pojasnio ciljeve i hipoteze istraživanja i izložio očekivane rezultate.

Nakon izlaganja kandidata, članovi komisije su otvorili diskusiju, postavili pitanja na koja je kandidat uspješno odgovorio.

Članovi komisije su dali komentare i sugestije na prijavljenu temu i to:

1. Potrebno je dopuniti metodologiju gdje bi se jasno precizirala veličina uzorka na kom će se obaviti istraživanje.
2. Potrebno je u istraživanje uvrstiti utvrđivanje prevalencije anksioznosti s obzirom da brojni autori vide anksioznost kao predikcioni faktor depresije.
3. Potrebno je izmijeniti naziv teme kako bi adekvatno pratio navedene izmjene u radu.

Kandidat je prihvatio navedene sugestije i iste ugradio u novu prijavu teme doktorske disertacije.

Komisija je jednoglasno donijela odluku da je kandidat dr. Borislav Đurišić uspješno odbranio polazna istraživanja i istraživački program doktorskih studija.

Javna odbrana je završena u 10h.

B. OCJENA PRIJAVE TEME DOKTORSKE DISERTACIJE

B1. Obrazloženje teme

Depresija ili veliki depresivni poremećaj, česta je i ozbiljna bolest koja negativno utiče na emocije, način razmišljanja i na ponašanje (1). Bek je postulirao da pacijente sa izraženom depresijom karakteriše tipična kognitivna trijada: negativno mišljenje o sebi, o svijetu i o budućnosti (2). Hag i saradnici takođe ukazuju da depresivne osobe karakteriše negativno razmišljanje prvenstveno o sebi: pojačana samokritičnost, niže samopoštovanje, manje pozitivnih i više negativnih pridjeva u samoopisu, i veća neslaganja samoopisa sa idealnim selfom (3).

Simptomi depresije mogu varirati od blagih do teških i mogu uključivati:

Osjećaj tuge ili depresivno raspoloženje, gubitak interesa ili uživanja u stvarima i aktivnostima u kojima se nekada uživalo, promjene u apetitu - gubitak težine ili dobijanje na težini bez veze s dijetom, problemi sa spavanjem ili previše spavanja, gubitak energije ili povećan umor, povećanje besciljne tjelesne aktivnosti (npr. Nemogućnost mirnog sjedenja, koračanja, rukovanja) ili usporenih pokreta ili govora (ove radnje moraju biti dovoljno ozbiljne da bi ih drugi mogli promatrati), osjećaj bezvrijednosti ili krivice, poteškoće u razmišljanju, koncentraciji ili donošenju odluka, misli o smrti ili samoubistvu (1).

Procjenjuje se da depresija pogađa jednu od 15 odraslih osoba (6,7%) u bilo kojoj godini. A svaka šesta osoba (16,6%) doživjet će depresiju u nekom trenutku svog života. Depresija se može pojaviti u bilo kojem trenutku, ali u prosjeku se prvi put pojavljuje u kasnim tinejdžerskim godinama do sredine 20-ih. Žene imaju veću vjerovatnoću od muškaraca da dožive depresiju. Neke studije pokazuju da će trećina žena doživjeti veliku depresivnu epizodu tokom svog života (4). Postoje brojni faktori koji povećavaju rizik za nastanak depresije. Savremeni trendovi liječenja sve više stavljaju akcenat na blagovremenu prevenciju, pa je stoga dolazi do povećanog interesovanja za definisanje faktora rizika.

Brojna istraživanja su pokazala da iako kod bliskih rođaka depresivne osobe je povećana učestalost ispoljavanja depresije približno 40%, to nije posledica genetskog naslijeđivanja već brojnih drugih faktora i načina prenošenja depresije na koji najvećim dijelom ima značaj socijalna i porodična sredina. Pokazuje se da depresivne majke, za koje se tradicionalno smatra da prenose depresivnost genetskim putem, ustvari pružaju svom detetu nepovoljnu sredinu za razvoj: nestalne su u svojim stavovima, razdražljivije su i manje su negujuće (5).

Brojne studije su potvrdile da sama anksioznost može biti predikcioni factor za razvoj depresije (6). Zanemarujuće ponašanje roditelja: ravnodušnost, odsutnost, povlačenje, ili odbacujuća ponašanja: neprijateljstvo, kritičnost i otvoreno odbacivanje deteta usmjeravaju dijete a kasnije i mladog čovjeka da ima iskrivljen doživljaj sebe, svojih sposobnosti i svog mjesta u svijetu. Porodice koje ne pružaju podršku djetetu i adolescentu, koje utiču na obeshrabrivanje samostalnosti i individualnosti u velikoj mjeri utiču na stvaranje plodnog tla za kasniji razvoj depresije (7). Jedan od najzasnovanijih nalaza vezanih za uzroke nastanka depresije je postojanje stresnih životnih događaja kao prekursora depresije. Smanjenje socijalne mreže, vršnjačko odbacivanje i vršnjačko nasilje, zavisnost od društvene sredine, ekonomske teškoće, elementarne katastrofe, psihopatologija roditelja, razvod braka, razni oblici zlostavljanja, očekivanja od polne uloge, kognitivne distorzije, a naročito smrt u porodici ili gubitak porodice (8,10). Gubitak bliske osobe, zdravlja, posla, slobode i drugi stresori . mogu biti faktori koji ne samo da provociraju već i održavaju depresiju. Frojd je još 1916. god. ukazao na gubitak "objekta ljubavi" kao osnovnu temu depresije.

Ispitivanje depresivnih odraslih je pokazalo da je većina njih doživjelo jedan ili više teških stresnih događaja u godini prije početka velike depresivne episode (8).

Međutim nijedan od navedenih činilaca rizika nije se pokazao kao nužan uslov depresije u detinjstvu i adolescenciji, niti samostalno uspeo da objasni veliki deo različitosti depresivnih simptoma.

Značaj pojedinih činilaca zavisi od konteksta, uzrasta i pola. Pokazalo se da postoji interakcija između višestrukih i multisistemskih činilaca koji povećavaju rizik za nastanak i održanje depresije [9,10].

Tokom pandemije koronavirusa uočeno je da brojni globalni stresni faktori takode veoma utiču na razvoj depresije. Prevalenca simptoma depresije bila je 6,21% kod osoba u karantinu.

Populacija koja je znatno više ispoljavala depresiju i simptome depresivnosti je bila mlada, neriješenog bračnog statusa, nižeg obrazovanja, i pokazivala je i više simptoma izbjegavanja, od nedepresivne grupe. Analiza korelacije pokazala je značajne korelacije između SDS ocjene i sljedećih parametara: dob, brak, obrazovanje (11).

Brojna istraživanja su utvrdila da postoji pozitivna korelacija između ortoreksičnog ponašanja i drugih mentalnih poremećaja, posebno depresije (12).

B2. Cilj i hipoteze

1. Cilj istraživanja je utvrđivanje prevalencije depresije, anksioznosti i ortoreksije na reprezentativnom uzorku kod studenata odabranih fakulteta u Crnoj Gori (Filozofski fakultet u Nikšiću, Medicinski fakultet, Elektrotehnički fakultet, Građevinski/Arhitektonski fakultet u Podgorici) nakon teške epidemiološke situacije izazvane pandemijom Covida-19, koja je prema većem broju autora, jedan od uzroka pojave mentalnih poremećaja među kojima je depresija, pored anksioznosti, najizraženija.
2. Drugi cilj je utvrđivanje najčešćih korelata (faktora rizika) za nastanak depresije, anksioznosti i ortoreksije kod ispitanice populacije navedenih fakulteta, kao i predlaganje i sprovođenje tretmana kod lica kod kojih će biti utvrđeni navedeni poremećaji..
3. H1: Osnovna hipoteza je da postoji statistički značajna povezanost između depresije, anksioznosti, ortoreksije i ispitanih faktora rizika;
Smatramo da pomoću skrininga, na osnovu utvrđenih faktora rizika, moguće je izdvojiti one koji su pod povećanim rizikom za nastanak depresije, pružiti im podršku i adekvatan tretman a time u značajnom broju slučajeva i prevenirati razvoj težih

formi depresije.

B3. Metode i plan istraživanja

Metodologija istraživanja: Planira se izvođenje studije presjeka na stratifikovanom slučajnom uzorku studenata na odabranim fakultetima u Crnoj Gori. Veličina uzorka je definisana na osnovu rezultata sličnih studija (13,14) sprovedenih među studentima u različitim državama uključujući i države iz okruženja u kojima se u prepandemiskom periodu prevalenca anksioznosti i depresije kod studenata kretala u rasponu 25-48%. Sa preciznošću od $\pm 2,5\%$ i intervalom povjerenja od 95% kao i očekivanom stopom odgovora od 85%, preporučena veličina uzorka iznosi 1646 ispitanika/ca. Ispitanici/ce iz uzorka će biti stratifikovani u odnosu na fakultete i godine studija kako bi se obezbijedila ravnomjerna zastupljenost ispitanika/ca sa svih fakulteta i svih godina studija.

Instrument istraživanja: Planira se korišćenje google forms upitnika

<https://forms.gle/m71iFCpoCxYNH6MV6>

kroz koji bi studenti mogli ostaviti kontakt telefon ili email adresu. Upitnik će sadržati osnovne sociodemografske varijable (Uzras, pol, tjelesna težina, tjelesna visina, vrsta ili smjer studija, mjesto prebivališta), zatim varijable vezane za porodicu: (obrazovanje roditelja, materijalni status porodice, bračni status roditelja, stresni događaj u porodici - gubitak člana porodice, prisutnost mentalnih poremećaja ili suicida u porodici, prisutnost bolesti zavisnosti u porodici,) zatim specifične varijable: (stil ishrane, prisutnost poremećaja ishrane, prisutnost mentalnih poremećaja sada ili u prošlosti, uticaj stresnog događaja u različitim uzrastima, uticaj porodičnih odnosa), zatim varijable vezane za globalne stresore: (uticaj izolacije tokom korona virusa, uticaj obolijevanja od SARS-CoV-2, uticaj straha od zaraze i nepovoljnog ishoda, uticaj strah od globalnog rata i nestabilnosti)

Pored ovog upitnika, koristili bi se Bekov upitnik za depresiju, Hamiltonov upitnik za anksioznost i DOS upitnik za ortoreksiju i upitnik za post kovid sindrom.

Nakon analize rezultata, studenti koji na Bekovom upitniku za depresiju, Hamiltonovom upitniku za anksioznost, DOS upitnik za ortoreksiju i upitniku za post kovid sindrom, budu postigli takav rezultat testa koji bi se na osnovu skala tumačio kao postojanje umjernog ili teškog oblika ispitivanih poremećaja, bi svi bili informisani o tome putem emaila i upućeni na odgovarajuće službe, a onima koji žele bi ponudili adekvatan tretman.

B4. Naučni doprinos

Očekuje da se utvrdi prevalenca depresije, anksioznosti i ortoreksije među studentima navedenih fakulteta u Crnoj Gori, kao i da se utvrde najčešći faktori rizika za navedena stanja sa posebnim osvrtom na uticaj pandemije covid-19 i protiv epidemijskih mjera na nastanak istih.

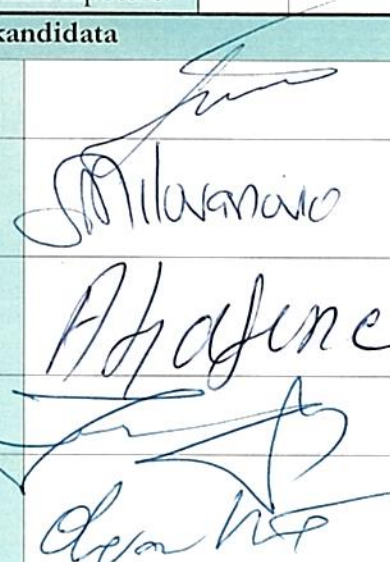

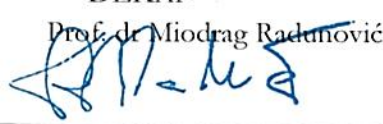
Izdvajanjem studenata sa visokim skorovima na navedenim testovima moguće je sprovesti ranu intervenciju i pružanje terapije podrške, a takode ovo istraživanje bi moglo da posluži u budućnosti za dalji razvoj skrininga programa kod mladih, što bi omogućio sprečavanje razvoja navedenih stanja, a naročito depresije i svih njenih posledica kod pojedinica sa utvrđenim rizikom

B5. Finansijska i organizaciona izvodljivost istraživanja

Predloženo istraživanje biće sprovedeno na navedenim fakultetima Univerziteta Crne Gore, putem google forms upitnika, te je istraživanje finansijski i organizaciono izvodljivo.

Mišljenje i prijedlog komisije
Nakon uvida u priloženu dokumentaciju, novu podnesenu prijavu teme doktorske disertacije javnog izlaganja kandidata i nakon diskusije, Komisija je dala pozitivnu ocjenu podobnosti doktorske teme i kandidata. Komisija predlaže Vijeću Medicinskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da prihvate ovaj izvještaj i odobre nastavak istraživačkog rada na doktorskoj disertaciji.
Prijedlog izmjene naslova
Komisija predlaže da se naslov doktorske disertacije izmijeni iz: „Metodološki pristup identifikaciji faktora rizika za depresiju u studentskoj populaciji i dizajn alata za skrining“ u „ Studija prevalence depresije, anksioznosti i ortoreksije u studentskoj populaciji sa identifikacijom najčešćih rizičnih korelata za nastanak navedenih stanja “
Prijedlog promjene mentora i/ili imenovanje drugog mentora
Nije bilo predloga za promjenu mentora ili imenovanja novog mentora
Planirana odbrana doktorske disertacije
Drugi kvartal 2024 godine , studijska 2023/2024 godina, zimski semestar
Izdvojeno mišljenje
Nije bilo izdvojenih mišljenja članova komisije
Ime i prezime

Napomena		
Nije bilo dodatnih napomena.		
ZAKLJUČAK		
Predložena tema po svom sadržaju odgovara nivou doktorskih studija.	DA	NE
Tema je originalan naučno-istraživački rad koji odgovara međunarodnim kriterijumima kvaliteta disertacije.	DA	NE
Kandidat može na osnovu sopstvenog akademskog kvaliteta i stečenog znanja da uz adekvatno mentorsko vođenje realizuje postavljene cilj i dokaže hipoteze.	DA	NE
Komisija za ocjenu podobnosti teme i kandidata		
Prof. dr Lidija Injac Stevović vanredna profesorica na Medicinskom fakultetu UCG u Podgorici; predsjednik komisije		
Prof. dr Srđan Milovanović, redovni profesor na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu ; Srbija; član komisije; Mentor;		
Prof. dr Agima Ljaljević, redovna profesorica na Medicinskom fakultetu UCG u Podgorici ; Crna Gora; član komisije; Komentor		
Prof. dr Dragan Laušević, redovni profesor na Medicinskom fakultetu UCG u Podgorici ; Crna Gora; član komisije		
Prof. dr Olivera Vuković, vanredna profesorica na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu ; Srbija; član komisije		
U Podgorici 17.07.2023. godine		
		DEKAN Prof. dr Miodrag Radunović

PRILOG

PITANJA KOMISIJE ZA OCJENU PRIJAVE DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA	
(Titula, ime i prezime člana komisije)	
(Titula, ime i prezime člana komisije)	
(Titula, ime i prezime člana komisije)	
(Titula, ime i prezime člana komisije)	
(Titula, ime i prezime člana komisije)	
PITANJA PUBLIKE DATA U PISANOJ FORMI	
(Ime i prezime)	
(Ime i prezime)	
(Ime i prezime)	
ZNAČAJNI KOMENTARI	

MEDICINSKI FAKULTET			
Prijava	Broj	Prilog	Vrijednost
med	820/12-3-1		

UNIVERZITET CRNE GORE
Obrazac PD: Prijava teme doktorske disertacije

PRIJAVA TEME DOKTORSKE DISERTACIJE

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	dr Borislav Đurišić
Fakultet	Medicinski fakultet Podgorica
Studijski program	Medicina
Broj indeksa	10/14
Ime i prezime roditelja	Boris Đurišić, Branka Đurišić
Datum i mjesto rođenja	26.12.1980
Adresa prebivališta	Školska 54, 81400 Nikšić
Telefon	+382 69 352 288
E-mail	borislav.djurisic@gmail.com
BIOGRAFIJA I BIBLIOGRAFIJA	
Obrazovanje	<p>Univerzitet u Beogradu Medicinski fakultet, specijalizacija iz Psihijatrije 2015-2020. Položio sa ocjenom 5</p> <p>Univerzitet Crne Gore Medicinski fakultet Podgorica, doktorske studije 2014 – u toku</p> <p>Univerzitet Crne Gore Medicinski fakultet Podgorica, osnovne studije 1999 – 2010. god. Prosječna ocjena 8,45</p> <p>Gimnazija "Stojan Cerović" Nikšić 1995 – 1999. god. Odličan uspjeh</p> <p>Osnovna škola "Milija Nikčević" Nikšić 1987 – 1995. god. Odličan uspjeh</p>
Radno iskustvo	<p>J.Z.U. Opšta bolnica Nikšić Psihijatar 2020 -</p> <p>Univerzitet Crne Gore, Medicinski fakultet Podgorica Saradnik na predmetu Anatomija I 2015 – 2016. god.</p> <p>J.Z.U. Opšta bolnica Nikšić specijalizant psihijatrije 2015 – 2020. god.</p>

	<p>Zavod za hitnu medicinsku pomoć Crne Gore doktor medicine 2012 – 2014. god.</p> <p>J.Z.U. Dom zdravlja Nikšić Pripravnički staž 2011 – 2012. god.</p> <p>Univerzitet Crne Gore, Medicinski fakultet Podgorica Demonstrator na predmetu Anatomija I 2002 – 2003. god.</p>
Popis radova	Nemam objavljenih radova.
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	STUDIJA PREVALENCE DEPRESIJE, ANKSIOZNOSTI I ORTOREKSIJE U STUDENTSKOJ POPULACIJI SA IDENTIFIKACIJOM NAJČEŠĆIH KORELATA NAVEDENIH STANJA
Na engleskom jeziku	STUDY OF THE PREVALENCE OF DEPRESSION, ANXIETY AND ORTHOREXIA IN THE STUDENT POPULATION WITH THE IDENTIFICATION OF THE MOST COMMON CORRELATES OF THE MENTIONED CONDITIONS
Obrazloženje teme	
<p>Depresija ili veliki depresivni poremećaj, česta je i ozbiljna bolest koja negativno utiče na emocije, način razmišljanja i na ponašanje (1). Bek je postulirao da pacijente sa izraženom depresijom karakteriše tipična kognitivna trijada: negativno mišljenje o sebi, o svijetu i o budućnosti (2). Hag i saradnici takode ukazuju da depresivne osobe karakteriše negativno razmišljanje prvenstveno o sebi: pojačana samokritičnost, niže samopoštovanje, manje pozitivnih i više negativnih pridjeva u samoopisu, i veća neslaganja samoopisa sa idealnim selfom (3).</p> <p>Simptomi depresije mogu varirati od blagih do teških i mogu uključivati: Osjećaj tuge ili depresivno raspoloženje, gubitak interesa ili uživanja u stvarima i aktivnostima u kojima se nekada uživalo, promjene u apetitu - gubitak težine ili dobijanje na težini bez veze s dijetom, problemi sa spavanjem ili previše spavanja, gubitak energije ili povećan umor, povećanje besciljne tjelesne aktivnosti (npr. Nemogućnost mirnog sjedenja, koračanja, rukovanja) ili usporenih pokreta ili govora (ove radnje moraju biti dovoljno ozbiljne da bi ih drugi mogli promatrati), osjećaj bezvrijednosti ili krivice, poteškoće u razmišljanju, koncentraciji ili donošenju odluka. misli o smrti ili samoubistvu (1).</p> <p>Procjenjuje se da depresija pogada jednu od 15 odraslih osoba (6,7%) u bilo kojoj godini. A svaka šesta osoba (16,6%) doživjet će depresiju u nekom trenutku svog života. Depresija se može pojaviti u bilo kojem trenutku, ali u prosjeku se prvi put pojavljuje u kasnim tinejdžerskim godinama do sredine 20-ih. Žene imaju veću vjerovatnoću od muškaraca da dožive depresiju. Neke studije pokazuju da će trećina žena doživjeti veliku depresivnu epizodu tokom svog života (4).</p> <p>Postoje brojni faktori koji povećavaju rizik za nastanak depresije. Savremeni trendovi liječenja sve više stavljaju akcenat na blagovremenoj prevenciji, pa je stoga dolazi do povećanog interesovanja za definisanje faktora rizika.</p>	
Pregled istraživanja	

	<p>Zavod za hitnu medicinsku pomoć Crne Gore doktor medicine 2012 – 2014. god.</p> <p>J.Z.U. Dom zdravlja Nikšić Pripravnički staž 2011 – 2012. god.</p> <p>Univerzitet Crne Gore, Medicinski fakultet Podgorica Demonstrator na predmetu Anatomija I 2002 – 2003. god.</p>
Popis radova	Nemam objavljenih radova.
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	STUDIJA PREVALENCE DEPRESIJE, ANKSIOZNOSTI I ORTOREKSIJE U STUDENTSKOJ POPULACIJI SA IDENTIFIKACIJOM NAJČEŠĆIH KORELATA NAVEDENIH STANJA
Na engleskom jeziku	STUDY OF THE PREVALENCE OF DEPRESSION, ANXIETY AND ORTHOREXIA IN THE STUDENT POPULATION WITH THE IDENTIFICATION OF THE MOST COMMON CORRELATES OF THE MENTIONED CONDITIONS
Obrazloženje teme	
<p>Depresija ili veliki depresivni poremećaj, česta je i ozbiljna bolest koja negativno utiče na emocije, način razmišljanja i na ponašanje (1). Bek je postulirao da pacijente sa izraženom depresijom karakteriše tipična kognitivna trijada: negativno mišljenje o sebi, o svijetu i o budućnosti (2). Hag i saradnici takođe ukazuju da depresivne osobe karakteriše negativno razmišljanje prvenstveno o sebi: pojačana samokritičnost, niže samopoštovanje, manje pozitivnih i više negativnih pridjeva u samoopisu, i veća neslaganja samoopisa sa idealnim selfom (3).</p> <p>Simptomi depresije mogu varirati od blagih do teških i mogu uključivati: Osjećaj tuge ili depresivno raspoloženje, gubitak interesa ili uživanja u stvarima i aktivnostima u kojima se nekada uživalo, promjene u apetitu - gubitak težine ili dobijanje na težini bez veze s dijetom, problemi sa spavanjem ili previše spavanja, gubitak energije ili povećan umor, povećanje besciljne tjelesne aktivnosti (npr. Nemogućnost mirnog sjedenja, koračanja, rukovanja) ili usporenih pokreta ili govora (ove radnje moraju biti dovoljno ozbiljne da bi ih drugi mogli promatrati), osjećaj bezvrijednosti ili krivice, poteškoće u razmišljanju, koncentraciji ili donošenju odluka. misli o smrti ili samoubistvu (1).</p> <p>Procjenjuje se da depresija pogađa jednu od 15 odraslih osoba (6,7%) u bilo kojoj godini. A svaka šesta osoba (16,6%) doživjet će depresiju u nekom trenutku svog života. Depresija se može pojaviti u bilo kojem trenutku, ali u prosjeku se prvi put pojavljuje u kasnim tinejdžerskim godinama do sredine 20-ih. Žene imaju veću vjerovatnoću od muškaraca da dožive depresiju. Neke studije pokazuju da će trećina žena doživjeti veliku depresivnu epizodu tokom svog života (4).</p> <p>Postoje brojni faktori koji povećavaju rizik za nastanak depresije. Savremeni trendovi liječenja sve više stavljaju akcenat na blagovremenoj prevenciji, pa je stoga dolazi do povećanog interesovanja za definisanje faktora rizika.</p>	
Pregled istraživanja	

Brojna istraživanja su pokazala da iako kod bliskih rodaka depresivne osobe je povećana učestalost ispoljavanja depresije približno 40%, to nije posledica genetskog nasleđivanja već brojnih drugih faktora i načina prenošenja depresije na koji najvećim dijelom ima značaj socijalna i porodična sredina. Pokazuje se da depresivne majke, za koje se tradicionalno smatra da prenose depresivnost genetskim putem, ustvari pružaju svom detetu nepovoljnu sredinu za razvoj: nestalne su u svojim stavovima, razdražljivije su i manje su negujuće (5).

Brojne studije su potvrdile da sama anksioznost može biti predikcioni factor za razvoj depresije (6).

Zanemarujuće ponašanje roditelja: ravnodušnost, odsutnost, povlačenje, ili odbacujuća ponašanja: neprijateljstvo, kritičnost i otvoreno odbacivanje deteta usmjeravaju dijete a kasnije i mladog čovjeka da ima iskrivljen doživljaj sebe, svojih sposobnosti i svog mjesta u svijetu. Porodice koje ne pružaju podršku djetetu i adolescentu, koje utiču na obeshrabrivanje samostalnosti i individualnosti u velikoj mjeri utiču na stvaranje plodnog tla za kasniji razvoj depresije (7).

Jedan od najzasnovanijih nalaza vezanih za uzroke nastanka depresije je postojanje stresnih životnih događaja kao prekursora depresije. Smanjenje socijalne mreže, vršnjačko odbacivanje i vršnjačko nasilje, zavisnost od društvene sredine, ekonomske teškoće, elementarne katastrofe, psihopatologija roditelja, razvod braka. razni oblici zlostavljanja, očekivanja od polne uloge, kognitivne distorzije, a naročito smrt u porodici ili gubitak porodice (8,10). Gubitak bliske osobe, zdravlja, posla, slobode i drugi stresori . mogu biti faktori koji ne samo da provociraju već i održavaju depresiju. Frojd je još 1916. god. ukazao na gubitak "objekta ljubavi" kao osnovnu temu depresije.

Ispitivanje depresivnih odraslih je pokazalo da je većina njih doživjelo jedan ili više teških stresnih događaja u godini prije početka velike depresivne episode (8).

Međutim nijedan od navedenih činilaca rizika nije se pokazao kao nužan uslov depresije u detinjstvu i adolescenciji, niti samostalno uspeo da objasni veliki deo različitosti depresivnih simptoma.

Značaj pojedinih činilaca zavisi od konteksta, uzrasta i pola. Pokazalo se da postoji interakcija između višestrukih i multisistemskih činilaca koji povećavaju rizik za nastanak i održanje depresije [9,10].

Tokom pandemije koronavirusa uočeno je da brojni globalni stresni faktori takode veoma utiču na razvoj depresije. Prevalenca simptoma depresije bila je 6,21% kod osoba u karantinu. Populacija koja je znatno više ispoljavala depresiju i simptome depresivnosti je bila mlada, neriješenog bračnog statusa, nižeg obrazovanja, i pokazivala je i više simptoma izbjegavanja, od nedeprativne grupe. Analiza korelacije pokazala je značajne korelacije između SDS ocjene i sljedećih parametara: dob, brak, obrazovanje (11).

Brojna istraživanja su utvrdila da postoji pozitivna korelacija između ortoreksičnog ponašanja i drugih mentalnih poremećaja, posebno depresije (12).

Cilj i hipoteze

Cilj istraživanja je utvrđivanje prevalence depresije, anksioznosti i ortoreksije na reprezentativnom uzorku kod studenata odabranih fakulteta u Crnoj Gori (Filozofski fakultet u Nikšiću, Medicinski fakultet, Elektrotehnički fakultet, Građevinski/Arhitektonski fakultet u Podgorici) nakon teške epidemiološke situacije izazvane pandemijom Covida-19, koja je prema većem broju autora, jedan od uzroka pojave mentalnih poremećaja među kojima je depresija, pored anksioznosti, najizraženija.

Drugi cilj je utvrđivanje najčešćih korelata (faktora rizika) za nastanak depresije, anksioznosti i ortoreksije kod ispitivane populacije navedenih fakulteta, kao i predlaganje i sprovođenje tretmana kod lica kod kojih će biti utvrđeni navedeni poremećaji.

Osnovna hipoteza je da postoji statistički značajna povezanost između depresije, anksioznosti, ortoreksije i ispitivanih faktora rizika;

Smatramo da pomoću skrininga, na osnovu utvrđenih faktora rizika, moguće je izdvojiti one koji su pod povećanim rizikom za nastanak depresije, pružiti im podršku i adekvatan tretman a time u značajnom broju slučajeva i prevenirati razvoj težih formi depresije.

Materijali, metode i plan istraživanja

Metodologija istraživanja: Planira se izvođenje studije presjeka na stratifikovanom slučajnom uzorku studenata na odabranim fakultetima u Crnoj Gori. Veličina uzorka je definisana na osnovu rezultata sličnih studija (13,14) sprovedenih među studentima u različitim državama uključujući i države iz okruženja u kojima se u prepandemiskom periodu prevalenca anksioznosti i depresije kod studenata kretala u rasponu 25-48%. Sa preciznošću od $\pm 2,5\%$ i intervalom povjerenja od 95% kao i očekivanom stopom odgovora od 85%, preporučena veličina uzorka iznosi 1646 ispitanika/ca. Ispitanici/ce iz uzorka će biti stratifikovani u odnosu na fakultete i godine studija kako bi se obezbijedila ravnomjerna zastupljenost ispitanika/ca sa svih fakulteta i svih godina studija.

Instrument istraživanja: Planira se korišćenje google forms upitnika

<https://forms.gle/m71iFCp0CxYNH6MV6>

kroz koji bi studenti mogli ostaviti kontakt telefon ili email adresu. Upitnik će sadržati osnovne sociodemografske varijable (Uzras , pol, tjelesna težina, tjelesna visina vrsta ili smjer studija, mjesto prebivališta), zatim varijable vezane za porodicu: (obrazovanje roditelja, materijalni status porodice, bračni status roditelja, stresni događaj u porodici - gubitak člana porodice, prisutnost mentalnih poremećaja ili suicida u porodici, prisutnost bolesti zavisnosti u porodici,) zatim specifične varijable: (stil ishrane, prisutnost poremećaja ishrane, prisutnost mentalnih poremećaja sada ili u prošlosti, uticaj stresnog događaja u različitim uzrastima, uticaj porodičnih odnosa), zatim varijable vezane za globalne stresore: (uticaj izolacije tokom korona virusa, uticaj obolijevanja od SARS-CoV-2, uticaj straha od zaraze i nepovoljnog ishoda, uticaj strah od globalnog rata i nestabilnosti)

Pored ovog upitnika, koristili bi se Bekov upitnik za depresiju, Hamiltonov upitnik za anksioznost i DOS upitnik za ortoreksiju i upitnik za post kovid sindrom.

Nakon analize rezultata, studenti koji na Bekovom upitniku za depresiju, Hamiltonovom upitniku za anksioznost, DOS upitnik za ortoreksiju i upitniku za post kovid sindrom, budu postigli takav rezultat testa koji bi se na osnovu skala tumačio kao postojanje umjernog ili teškog oblika ispitivanih poremećaja, bi svi bili informisani o tome putem emaila i upućeni na odgovarajuće službe, a onima koji žele bi ponudili adekvatan tretman.

Očekivani naučni doprinos

Očekuje da se utvrdi prevalenca depresije, anksioznosti i ortoreksije među studentima navedenih fakulteta u Crnoj Gori, kao i da se utvrde najčešći faktori rizika za navedena stanja sa posebnim osvrtom na uticaj pandemije covid 19 i protiv epidemijskih mjera na nastanak istih.

Izdvajanjem studenata sa visokim skorovima na navedenim testovima moguće je sprovesti ranu intervenciju i pružanje terapije podrške, a takođe ovo istraživanje bi moglo da posluži u budućnosti za dalji razvoj skrininga programa kod mladih, što bi omogućio sprečavanje razvoja navedenih stanja, a naročito depresije i svih njenih posledica kod pojedinica sa utvrđenim rizikom.

Spisak objavljenih radova kandidata

Nemam objavljenih radova

Popis literature

1. American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5), Fifth edition*. 2013
2. Beck AT. *Cognitive Therapy and Emotional Disorders*. London: Penguin Books; 1989.
3. Haaga DA, Dyck MJ, Ernst D. Empirical status of cognitive theory of depression. *Psychol Bull* 1991;110(2):215-36.
4. National Institute of Mental Health. (Data from 2013 National Survey on Drug Use and Health.) www.nimh.nih.gov/health/statistics/prevalence/major-depression-among-adults.shtml
5. Burbach DJ, Borduin CM. Parent-child relations and the etiology of depression. A review of methods and findings. *Clin Psychol Rev* 1986; 6:133-53.
6. Jacobson, N. C., & Newman, M. G. Anxiety and depression as bidirectional risk factors for one another: A meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 2017; 143(11), 1155–1200
7. Bowlby J. Developmental psychiatry comes of age. *Am J Psychiatry* 1988;145:1-10.
8. Syed Shabab Wahid, Katherine Ottman, Raya Hudhud, Kamal Gautam, Helen L. Fisher, Christian Kieling, Valeria Mondelli, Brandon A. Kohrt. Identifying risk factors and detection strategies for adolescent depression in diverse global settings: A Delphi consensus study. *Journal of Affective Disorders*, 2021; Volume 279, Pages 66-74.
9. Gilbert CM. Children depression: a risk factors perspective. In: Fraser MW. (eds.), *Risk and Resilience Factors in Childhood*. Washington, DC: National Association of Social Workers, 2004; p. 315-46.
10. Harrington R. *Depressive Disorder in Childhood and Adolescence*. Chichester, Wiley, 1995.
11. Min Peng, Beirong Mo, Yansong Liu, Mingming Xu, Xinran Song, Luyu Liu, Yeqing Fang, Tianyou Guo, Jinying Ye, Zhijian Yu, Qiwen Deng, Xiangyang Zhang. Prevalence, risk factors and clinical correlates of depression in quarantined population during the COVID-19 outbreak, *Journal of Affective Disorders*, 2020; Volume 275, Pages 119-124.
12. Greetfeld M, Hessler-Kaufmann JB, Brandl B, Skurk T, Holzapfel C, Quadflieg N, Schlegl S, Hauner H, Voderholzer U. Orthorexic tendencies in the general population: association with demographic data, psychiatric symptoms, and utilization of mental health services. *Eat Weight Disord*. 2020 Jul 29. doi: 10.1007/s40519-020-00961-0.
13. Diana Sarokhani, Ali Delpisheh, Yousef Veisani, Mohamad Taher Sarokhani, Rohollah Esmaeli Manesh, Kourosh Sayehmiri, "Prevalence of Depression among University Students: A Systematic Review and Meta-Analysis Study", *Depression Research and Treatment*, vol. 2013, Article ID 373857, 7 pages, 2013. <https://doi.org/10.1155/2013/373857>
14. Asif S, Mudassar A, Shahzad TZ, Raouf M, Pervaiz T. Frequency of depression, anxiety and stress among university students. *Pak J Med Sci*. 2020 Jul-Aug;36(5):971-976. doi: 10.12669/pjms.36.5.1873. PMID: 32704273; PMCID: PMC7372668.

SAGLASNOST PREDLOŽENOG/IH MENTORA I DOKTORANDA SA PRIJAVOM

Odgovorno potvrđujem da sam saglasan sa temom koja se prijavljuje.

Prvi mentor	Prof. dr Srđan Milovanović	<i>S. Milovanović</i>
Drugi mentor	Prof. dr Agima Ljaljević	<i>Agim Ljaljević</i>
Doktorand	dr Borislav Đurišić	<i>B. Đurišić</i>
IZJAVA		
<p>Odgovorno izjavljujem da doktorsku disertaciju sa istom temom nisam prijavio/la ni na jednom drugom fakultetu.</p> <p>U Podgorici, 17.7.2023 g.</p> <p style="text-align: right;">Ime i prezime doktoranda <i>Borislav Đurišić</i></p>		

UNIVERZITET CRNE GORE
MEDICINSKI FAKULTET
Broj: 820/12
Podgorica, 15.06.2023. godine

Na osnovu člana 64 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore i člana 32 a Pravila doktorskih studija (Bilten Univerziteta Crne Gore 513/20 i 561/22) a na osnovu Saglasnosti Odbora za doktorske studije broj: 01/2-2402/1 od 12.05.2023. godine na Predlog Vijeća Medicinskog fakulteta broj:576/4 od 23.03.2023. godine, Vijeće Medicinskog fakulteta na sjednici održanoj 15.06.2023. godine, donijelo je

ODLUKU

I

Usvaja se Prijava teme doktorske disertacije broj: 462 od 15.03.2023. godine i imenuje Komisija za ocjenu prijave doktorske disertacije pod nazivom „Metodološki pristup identifikaciji faktora rizika za depresiju u studentskom stanovništvu i dizajn alata za skrining“, kandidata **dr med Borislava Đurišića**, u sastavu:

1. Prof. dr Lidija Injac Stevović, vanredna profesorica Medicinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, predsjednik
2. Prof.dr Srđan Milovanović, redovni profesor Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, mentor-član
3. Prof. dr Agima Ljaljević, redovna profesorica Medicinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, komentor-član
4. Prof. dr Dragan Laušević, redovni profesor Medicinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, -član
5. Prof. dr Olivera Vuković, vanredna profesorica Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu - član

II

Kandidat je obavezan pred Komisijom za ocjenu prijave doktorske disertacije javno obrazložiti ciljeve i očekivane rezultate, odnosno izložiti istraživački program sa uslovima za uspješan završetak disertacije, u roku od 30 dana od dana imenovanja komisije.

Komisija je dužna da dostavi Izvještaj koji sadrži ocjenu prijave doktorske disertacije Vijeću Medicinskog fakulteta, u roku od 10 dana od dana javnog izlaganja kandidata iz tačke 1 ove Odluke.

III

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

VIJEĆE MEDICINSKOG FAKULTETA
PREDSJEDAVAJUĆI,

Prof. dr Miodrag Radunović, v.f. dekana

Dostavljeno:
-članovima komisije
-Kandidatu
-Studentskoj službi